Cena zł 10.—

# Tygodnik Gospodarczy

WYDAWNICTWO
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W POZNANIU

Organ publikacyjny Wojewódzkiego Wydziału Aprowizacji i Handlu, Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej w Poznaniu

Rok I — 22 grudnia 1945 — Nr 4

## O wznowienie Międzynarodowych Targów w Poznaniu

Targi Poznańskie w roku przyszłym będą obchodziły 25-lecie swojego istnienia. Pierwsze Targi Poznańskie odbyły się w roku 1921 jako krajowe; na Międzynarodowe przekształciły się od roku 1925, trzy lata później uzyskały miejsce w Zarządzie Związku Targów Międzynarodowych. Co do obrotów targowych zajęły M. T. P. ostatnio trzecie miejsce w Europie. Obrót targowy w roku 1939 przekroczył niewątpliwie kwotę 100 milj., gdyż cyfra obrotu z roku poprzedniego, z którego sprawozdanie się zachowało, przekracza 90 milj. zł.

Zdaje się być rzeczą niepotrzebną rozwodzić się nad tym, jakie znaczenie mają dla życia gospodarczego dobrze zorganizowane Targi, dlatego należy podkreślić tylko ważniejsze momenty szczególnie, obecnie przemawiające za celowością, a nawet koniecznością niezwłocznego wznowienia działalności Międzynarodowych Targów w Poznaniu.

Przede wszystkim należy zauważyć, że Międzynarodowe Targi w Poznaniu, po odłączeniu Lwowa i Wilna, pozostały, jako instytucja, jedynymi Targami o charakterze międzynarodowym w Polsce i to Targami o bardzo dobrej opinii i takiejże tradycji. Targi równieńskie również przestały istnieć. Miały one wprawdzie tylko lokalne znaczenie, jednakże na rynku wewnętrznym odgrywały pewną rolę. Poza tym należy podkreślić fakt odpadnięcia Targów Królewieckich i Targów Wrocławskich, jako niemieckich, co ma dla nas szczególniejsze znaczenie, nie tylko bowiem chodzi o to, aby utrzymać dotychczasową rolę Międzynarodowych Targów Poznańskich, ale również, żeby przejąć choć w części tę rolę, jaką na terenie międzynarodowego obrotu towarowego odgrywały wymienione targi niemieckie.

Jest rzeczą niezbędną niezwłoczne stwierdzenie wobec zagranicy, że Targi Poznańskie będą istnieć i jest rzeczą konieczną niezwłoczne wznowienie ich działalności, w przeciwnym razie coraz trudniej nam będzie wkleszczyć tę instytucję w obrót międzynarodowy, w który obecnie nowa Polska wchodzić zaczyna. Nie możemy pozwolić dać się zbytnio zdystansować przez inne państwa. Targi wzorkowe w Pradze rozwijają już żywą propagandę na rzecz swojej instytucji, która już w marcu przyszłego roku wznawia działalność. Jesienne Targi Lipskie w tym roku już się odbyły, jakkolwiek oczywiście w znacznie szczuplejszym zakresie, zaś Izba Handlowa w Brukseli ustala w tej chwili w swoim Biuletynie Targi i Wystawy w Belgii i zagranicą. Byłoby dużą stratą, gdybyśmy niezwłocznie nie zdeklarowali się co do podjęcia działalności Targów możliwie już w najbliższym ich terminie, którym normalnie był koniec kwietnia — początek maja.

Jako argumentu przeciwko Targom nie można wysuwać zastrzeżenia, że Polska nie ma obecnie jeszcze wyrobów przemysłowych na wywóz, gdyż nie chodzi o to, czy możemy odrazu wejść na rynki zagraniczne masowo, lecz żebyśmy na nie weszli chociażby z pojedyńczymi sztukami, jeżeli chodzi o większe obiekty, jak np. lokomotywy, obrabiarki lub t. p. Gdybyśmy z okazji Międzynarodowych Targów Poznańskich znaleźli odbiorców na kilka lokomotyw, to brak tych kilku lokomotyw dla usprawnienia naszego transportu nie odgrywałby większej roli, natomiast stanowiłoby to utorowanie drogi na eksport w przyszłości. Każdy rok, przez który nas niema na rynku zagranicznym, stanowi dla nas stratę trudną do odrobienia. Jeżeli chodzi o nasze trudności transportowe wewnątrz kraju, to one również nie stanowią argumentu przeciwko uruchomieniu Targów, ponieważ chodzi o przewóz tylko eksponatów, a zatem o niewielkie ilości wagonów, których przeznaczenie na kilka dni na cele przewozu na Targi Poznańskie i z powrotem nie odgrywa większej roli dla kolejnictwa.

Za niezwłocznym uruchomieniem Targów Poznańskich przemawiają jeszcze następują-

*Z okazji Świąt Bożego Narodzenia wszystkim swoim Czytelnikom składa najlepsze życzenia*

*Tygodnik Gospodarczy*

**Nr. 4 „Tygodnika" zawiera następujące artykuły:**

ce momenty o szczególnej aktualności: W Polsce panuje zrozumiały zresztą w obecnych warunkach, brak orientacji co do zakresu i rozmiaru produkcji krajowej, jej źródeł nabycia, cen, jakości i innych okoliczności, posiadających donosłe znaczenie dla obrotu towarowego. Targi Poznańskie pozwoliłyby na doraźne wyjaśnienie sytuacji w tym względzie.

Targi te również mogą mieć w chwili obecnej dla rozwoju naszego przemysłu i rzemiosła poważne znaczenie, a to przez stwierdzenie możliwości produkcyjnej poszczególnych przedsiębiorstw i braków w produkcji przemysłowej. Przez porozumienie się przedsiębiorstw, mogących wyrabiać rozmaite części do maszyn, aparatów czy też pojazdów mechanicznych, można wykorzystać urządzenia przemysłowe poszczególnych przedsiębiorstw i uruchomić wyrób artykułów dotychczas niewyrabianych. Masowy udział kół gospodarczych w kraju i z zagranicy daje sugestie zarówno dla podjęcia nowych działów produkcji jak i stosunków handlowych w kraju i z zagranicą. Targi Poznańskie dałyby najlepszą okazję nawiązania tych kontaktów z zagranicą wobec trudności z wyjazdem zagranicę i długotrwałości korespondencji.

Targi mogą również poważnie przyczynić się do obniżenia cen w kraju na najrozmaitsze artykuły przez porównanie cen sprzedaży praktykowanych przez różne przedsiębiorstwa, pozatem mogą się też przyczynić do poprawienia jakości produkcji dzięki tej samej okoliczności oraz do rozpowszechnienia pewnych nowości w przemyśle zarówno krajowym jak i zagranicznym. Pod uwagę należy wziąć również wpływ dewiz z okazji Targów, przyczym można mieć nadzieję, że niektóre państwa zagraniczne postawią własne pawilony.

Wreszcie należy podkreślić okazję dla propagandy gospodarczej we wszystkich dziedzinach m. i. też dla zobrazowania wysiłków i osiągnięć czynników rządowych i prywatnych, jak również zamierzeń na przyszłość. Z tych względów, jak również ze względu na stan produkcji krajowej pierwsze Targi powinny mieć charakter mieszany: wystawowo-targowy.

W czym leży obecnie zagadnienie? Oto niektóre Ministerstwa okazują brak zainteresowania dla Targów przynajmniej w odniesieniu do najbliższej przyszłości. Niepodobna oczywiście rozpoczynać działalności, nie mając zdecydowanego przychylnego nastawienia wszystkich czynników rządowych. Druga kwestia, może jeszcze ważniejsza, to fakt zniszczenia pawilonów targowych i konieczność ich odbudowania. Miasto Poznań ogromnie zniszczone i obciążone jeszcze bardzo znacznymi wydatkami na cele z potrzebami miasta, niemającymi nic wspólnego, nie może samo sfinansować odbudowy pawilonów targowych tymbardziej, że miasto Poznań dostało dotychczas bardzo nikłe kredyty na odbudowę, bo do końca roku bieżącego zaledwie 63,5 miliona złotych. Zarząd Miasta Poznania zwrócił się do Rządu o przyznanie subwencji w wysokości 17 i pół miliona złotych na częściową odbudowę pawilonów wystawowych, w której to sprawie dotychczas decyzja nie zapadła. A czas nagli!

# Podatek od wynagrodzeń

Podatek od wynagrodzeń został wprowadzony dekretem z dnia 18 sierpnia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 220) z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1945 r. Z dniem tym przestały obowiązywać przepisy Działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z r. 1936 Nr 2, poz. 6), w szczególności artykuły 20 i 41—45.

Ponieważ dotychczas nie ukazało się jeszcze rozporządzenie wykonawcze, ograniczę się do podania samych tylko przepisów dekretu oraz przytoczenia kilku przykładów obliczenia wysokości wynagrodzenia i kwoty podatku, dokładniejsze zaś omówienie całokształtu przepisów odkładam na później.

## Przedmiot opodatkowania

Przedmiotem opodatkowania podatkiem od wynagrodzeń są wynagrodzenia za pracę, wypłacane na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej bez względu na miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu pracownika, otrzymującego te wynagrodzenia, wypłacane zaś zagranicą tylko w tym przypadku, jeśli osoby, otrzymujące te wynagrodzenia, mają na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu.

Za wynagrodzenie uważa się wszelkiego rodzaju świadczenia w pieniądzach lub w naturze, jakie pracownik otrzymuje z tytułu pełnionej przez niego pracy, jak również świadczenia, wypłacane osobom, należącym do składu zarządów, rad, komitetów nadzorczych i komisji rewizyjnych osób prawnych. Wartość pieniężną świadczeń w naturze w postaci wyżywienia, mieszkania służbowego, światła, opału i użytkowania roli ustala na każdy rok kalendarzowy. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej. Wartość innych świadczeń w naturze szacuje się wg. cen rynkowych. Jeśli pracownik otrzymuje te świadczenia w formie odpłatnej, za wynagrodzenie uważa się różnicę pomiędzy ceną rynkową a ceną zapłaconą przez pracownika:

*Przykład:*

Pracownik otrzymuje miesięcznie, w gotówce zł 2.000,— a ponadto 2 kg masła, za które płaci 6 zł za 1 kg. Cena rynkowa 1 kg masła wynosi 350,— zł. Wynagrodzenie pracownika wynosi zatem zł 2.000,— plus zł 688 (700—12) = 2.688,—.

W odniesieniu do pracowników państwowych, samorządowych, oraz zatrudnionych w instytucjach ubezpieczeń społecznych, w związkach zawodowych robotników lub pracowników, jak również w zakładach, będących pod zarządem Państwa lub związku samorządowego, wartość świadczeń w naturze szacuje się wg. cen państwowych.

Do opłacania podatku obowiązane są osoby fizyczne (podatnicy), otrzymujące wynagrodzenie za pracę. Od obowiązku podatkowego są zwolnieni uwierzytelnieni przy Rządzie Rzeczypospolitej zastępcy obcych państw oraz przydani im urzędnicy i osoby, pozostające u nich w służbie, jeżeli są cudzoziemcami, jak również inne osoby, którym na podstawie układów międzypaństwowych lub wg. zasad prawa międzynarodowego służy przywilej zwolnienia od tego podatku.

## Zwolnienia podatkowe

Podatkowi nie podlegają:

1. zapomogi i odszkodowania pośmiertne dla rodzin po zmarłych wojskowych i urzędnikach państwowych;
2. renty i zapomogi pobierane przez inwalidów wojennych i wojskowych oraz inwalidzkie renty skapitalizowane;
3. pensje pobierane przez weteranów powstań na mocy obowiązujących ustaw;
4. płace i dodatki wypłacane przez Skarb Państwa w związku z odznaczeniami wojennymi, odniesionymi ranami i t. p.;
5. żołd wypłacany szeregowym Wojsk Polskich w służbie czynnej łącznie ze wszystkimi dodatkami;
6. skapitalizowane renty i emerytury wypłacane z funduszów Państwa lub zakładów ubezpieczeń społecznych;
7. odszkodowania za utratę życia lub zdrowia w związku z pełnioną pracą;
8. opieka lecznicza, szpitalna, sanatoryjna oraz wartość bezpłatnie wydawanych lekarstw;
9. wartość munduru służbowego lub odszkodowanie w gotówce za używanie munduru własnego;
10. zasiłki chorobowe wypłacane przez instytucje ubezpieczeń społecznych;
11. zapomogi dla zarejestrowanych bezrobotnych wypłacane z kas publicznych;
12. zwroty kosztów służbowych, kosztów podróży oraz diety wypłacane osobom zatrudnionym w służbie publicznej;
13. Kwoty wypłacane oosbom zartudnionym nie w służbie publicznej na koszty podróży (koszt przejazdu, diety), jeżeli nie przekraczają one faktycznych wydatków pracownika, albo są wyższe od ustalonych przepisami układu zbiorowego pracy dla danego zawodu;
14. koszty biletu na przejazd środkami masowej lokomocji, (pociągi, tramwaje, autobusy) od miejsca zamieszkania do miejsca pracy i spowrotem, jeżeli te koszty nie są zwracane przez pracodawcę poza wynagrodzeniem;
15. odszkodowania za używane przez pracownika własne narzędzia pracy (amortyzacja);
16. jednorazowe zapomogi ślubne, porodowe i pogrzebowe, jeżeli są udzielane w okresie sześciu tygodni przed lub po zdarzeniu w wysokości nieprzekraczającej 3.000,— zł;

17. dary pieniężne i w naturze, jeżeli są udzielane w wysokości do 6.000,— zł, z tytułu co najmniej 25-letniego okresu trwania pracy;

18. stypendia, faktycznie poniesione opłaty szkolne, zwracane przez pracodawcę na podstawie przepisów układu zbiorowego pracy, zasiłki na cele naukowe, nagrody uzyskane na konkursach, nagrody za wynalazki i t. p.;

19. wynagrodzenia nieprzekraczające w stosunku rocznym 12.000,— zł chyba, że dekret niniejszy stanowi inaczej;

20. inne wynagrodzenia zwolnione od podatku na mocy specjalnych ustaw.

Ponadto dekret upoważnia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej do zwolnienia od podatku innych kategorii wynagrodzeń w granicach słuszności gospodarczej.

Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wypłacania wynagrodzenia i jest niezależny od tego, czy wynagrodzenie zostało wypłacone za czasokres bieżący, przeszły lub przyszły.

Obowiązek podatkowy wygasa z chwilą śmierci podatnika, jak również z chwilą rozwiązania stosunku, uzasadniającego wypłatę wynagrodzenia, jednak dopiero po dokonaniu całkowitego rozrachunku i wypłaceniu reszty należności z wygasłego stosunku.

## Zniżki i zwyżki podatkowe

W przeciwieństwie do dawnych przepisów podatku od uposażeń dekret o podatku od wynagrodzeń uwzględnia stosunki rodzinne podatnika, a mianowicie:

1. Jeżeli podatnik (mężczyzna), będący głową rodziny, którego wynagrodzenie nie przekracza 120.000,— zł w stosunku rocznym, i który nie jest podatnikiem w podatku dochodowym, ma na utrzymaniu więcej niż dwoje dzieci, — podatek obniża się o 25%, jeżeli ma więcej niż czworo dzieci — podatek obniża się o 50%, jeżeli zaś ma sześcioro dzieci na utrzymaniu — następuje całkowite zwolnienie od podatku.

W przypadku gdy podatnikiem, będącym głową rodziny, jest kobieta — zniżka podatku o 25% następuje, gdy ma na utrzymaniu więcej niż jedno dziecko. Gdy ma na utrzymaniu więcej niż dwoje dzieci — podatek obniża się o 50%, a gdy ma więcej niż czworo dzieci — następuje całkowite zwolnienie od podatku.

Za dzieci uważa się nieletnie dzieci ślubne, nieślubne, przysposobione i pasierbów do lat 18, jak również dzieci starsze, pobierające naukę lub odbywające praktykę zawodową do ukończenia przez nie 24 roku życia, jeżeli nie posiadają własnych źródeł dochodu.

2. Dla podatników w wieku ponad 18 lat, nieżonatych lub niezamężnych, nie mających na utrzymaniu dzieci i pobierających wynagrodzenie ponad 60.000,— zł rocznie, podwyższa się podatek o 20%; podatnicy zaś żonaci lub zamężni od przeszło dwóch lat, lecz nie mający na utrzymaniu dzieci i pobierający wynagrodzenie ponad 80.000,— zł rocznie, płacą podatek o 10% wyższy.

## Skala

Podatek wymierza się wg. niżej podanej skali, przy czym podstawę do ustalenia stopy procentowej stanowi wynagrodzenie, obliczone w stosunku rocznym:

| Stopień wynagrodzenia | Wysokość wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym w złotych ponad | do | Stopa procentowa |
|---|---|---|---|
| 1 | 12.000 | 18.000 | 1 |
| 2 | 18.000 | 24.000 | 1,5 |
| 3 | 24.000 | 30.000 | 2 |
| 4 | 30.000 | 36.000 | 2,5 |
| 5 | 36.000 | 42.000 | 3 |
| 6 | 42.000 | 48.000 | 4 |
| 7 | 48.000 | 54.000 | 5 |
| 8 | 54.000 | 60.000 | 6 |
| 9 | 60.000 | 70.000 | 7 |
| 10 | 70.000 | 80.000 | 8 |
| 11 | 80.000 | 90.000 | 9 |
| 12 | 90.000 | 100.000 | 10 |
| 13 | 100.000 | 110.000 | 11 |
| 14 | 110.000 | 120.000 | 12 |
| 15 | 120.000 | 130.000 | 13 |
| 16 | 130.000 | 140.000 | 15 |
| 17 | 140.000 | 160.000 | 17 |
| 18 | 160.000 | 180.000 | 19 |
| 19 | 180.000 | 200.000 | 21 |
| 20 | 200.000 | 240.000 | 23 |
| 21 | 240.000 | 280.000 | 25 |
| 22 | 280.000 | 320.000 | 27 |
| 23 | 320.000 | 360.000 | 29 |
| 24 | 360.000 | 400.000 | 31 |
| 25 | 400.000 | 450.000 | 33 |
| 26 | 450.000 | 500.000 | 35 |
| 27 | 500.000 | 550.000 | 37 |
| 28 | 550.000 | 600.000 | 39 |
| 29 | 600.000 | 700.000 | 41 |
| 30 | 700.000 | 800.000 | 43 |
| 31 | 800.000 | 900.000 | 45 |
| 32 | 900.000 | 1.000.000 | 47 |
| 33 | 1.000.000 | | 50 |

*Przykład 1.*

Pracownik otrzymuje miesięcznie 2.000,— zł; stopa procentowa od 24.000,— = 1,5%; podatek wynosi — 30,—zł.

*Przykład 2.*

Pracownik otrzymuje miesięcznie w gotówce 2.500,— zł, oraz deputat 2 kg cukru. Cena 1 kg cukru na wolnym rynku wynosi 180,— zł. Łączne wynagrodzenie pracownika wynosi miesięcznie 2.860,— zł ,stopa procentowa od 34.320 (2860×12) — 2,5%; podatek — 71,50 zł.

Pobór podatku następuje drogą potrącania od wypłacanego wynagrodzenia kwoty należnego podatku. Do potrącania podatku obowiązani są wszyscy pracodawcy wypłacający wszelkiego rodzaju wynagrodzenia przy każdej wypłacie wynagrodzenia.

Jeżeli pracodawca nie potrąca należnego podatku, lecz ponosi go z własnych funduszów, wówczas obowiązany jest przyjąć za podstawę do ustalenia stopy procentowej i obliczenia podatku taką kwotę, aby — po potrąceniu od tej kwoty obliczonego podatku — pozostała różnica wyrażała sumę przypadającą pracownikowi do wypłaty. Zasada powyższa nie ma zastosowania, gdy wynagrodzenie nie przekracza zł 60.000,— w stosunku rocznym.

W celu obliczenia podatku przy wypłacie wynagrodzenia nieperiodycznego (jednorazowego), dolicza się je wraz z poprzednio wypłaconymi w danym roku kalendarzo-

---

# *Z ostatniej chwili*

## Prywatny handel hurtowy został uznany, jako ważny czynnik w programie polityki gospodarczej.

Już w chwili oddawania niniejszego numeru „Tygodnika" do druku otrzymaliśmy najnowszy okólnik Ministerstwa Aprowizacji i Handlu z dn. 6 grudnia (L. dz. X - Pi 4916) dotyczący prywatnego handlu hurtowego.

Wobec dużej ilości materiału redakcyjnego ograniczamy się na razie do streszczenia tego okólnika, którego treść podamy w pełnym brzmieniu do wiadomości w jednym z najbliższych numerów „Tygodnika".

Jak wiadomo sytuację prywatnego handlu hurtowego uważano do niedawna za niewyjaśnioną w sposób dostateczny, co powodowało w praktyce władz administracyjnych wojewódzkich i powiatowych różnorodne traktowanie prywatnych przedsiębiorstw handlu hurtowego. Obecnie wyjaśniono w sposób autorytatywny, że „w opracowanej przez Ministerstwo Aprowizacji i Handlu strukturze krajowego aparatu rozdzielczego, **hurt prywatny ma do spełnienia ważne zadanie zaopatrywania w towar sieci detalicznej handlu prywatnego,** i obok formy państwowej i spółdzielczej **przewidziany jest jako bezpośredni odbiorca przemysłu państwowego.**"

„Hurt prywatny — stwierdza dalej Ministerstwo Aprowizacji i Handlu — powinien korzystać **z równych — z innymi rodzajami handlu — warunków zakupu towarów,** a dla przyspieszenia nasycenia rynku — **z wszelkich w tym zakresie ułatwień.**" Dotyczy to przede wszystkim artykułów pierwszej potrzeby, a więc: spożywczych, włókienniczych, obuwia, art. gospodarstwa domowego itd.

Rozbudowa zatem handlu hurtowego we wszystkich formach (państwowej, spółdzielczej i prywatnej) „leży w bieżącym programie polityki gospodarczej Ministerstwa Aprowizacji i Handlu".

Jeżeli chodzi o stosunek prywatnego handlu hurtowego do Państwowej Centrali Handlowej, stwierdza omawiany okólnik, że „w odpowiednim etapie organizacji obrotu towarowego hurt prywatny miałby za zadanie przekazywanie towarów produkcji państwowej od Państwowej Centrali Handlowej do sieci detalicznej handlu prywatnego."

wym wynagrodzeniami nieperiodycznymi do obliczonej w stosunku rocznym sumy ostatniego periodycznego wynagrodzenia i ustaloną w ten sposób stopę procentową stosuje się do bieżącego wypłaconego wynagrodzenia nieperiodycznego.

*Przykład.*

Pracownik otrzymał w pierwszym miesiącu wynagrodzenie periodyczne — 2.000,— zł i jednorazowo 3.000,— zł; w drugim miesiącu tylko wynagrodzenie periodyczne — 2.000,— zł; w trzecim miesiącu wynagrodzenie periodyczne — 2.000,— zł i jednorazowo 5.000,— zł.

Podatek wynosi: a) w pierwszym miesiącu 1,5% od 2.000,— zł — 30,— zł i 2% od 3.000,— zł — 60 zł; razem zł 90,—.
b) w drugim miesiącu 1,5% od zł 2.000,— zł 30,—
c) w trzecim miesiącu 1,5% od 2.000,— zł t. j. 30,— zł i 2,5% od 5.000,— zł t. j. 125,— zł razem 155,— zł.

W stosunku do osób, które wynagrodzeń periodycznych nie otrzymują, podstawę do ustalenia stopy procentowej podatku stanowi kwota wypłaconego wynagrodzenia. W przypadku powtarzających się w ciągu roku wypłat nieperiodycznych należy dodać do kwoty bieżąco wypłacanej sumę wypłat już dokonanych i na podstawie łącznej sumy ustalić stopę procentową i obliczyć podatek. Od tak ustalonej kwoty podatku potrąca się podatek uprzednio już pobrany, a pozostała różnica stanowi podatek, przypadający bieżąco do potrącenia.

*Przykład.*

Pracownik otrzymał jednorazowe wynagrodzenie w kwocie zł 7.000,—; wynagrodzenie to wolne jest od podatku, ponieważ nie przekracza 12.000,— zł; po pewnym czasie pracownik otrzymał jednorazowo 8.000,— zł; podatek należy potrącić w kwocie zł 150,— t. j. 1% od 15.000,— zł. Po pewnym czasie pracownik znów otrzymał jednorazowo 5.000,— zł; podatek wynosi 1,5% od 20.000 zł czyli — 300 zł
ponieważ poprzednio potrącono 150 zł
przy wypłacie tych 5.000,— zł należy potrącić — 150 zł.

Tę samą zasadę stosuje się przy wypłacie wynagrodzeń periodycznych zmiennych z tą jednak różnicą, że dopóki łączna suma wynagrodzeń w danym roku kalendarzowym nie przekroczy 12.000,— zł, do ustalenia stopy procentowej przyjmuje się wynagrodzenie obliczone w stosunku rocznym.

Podatek należy potrącić w ten sposób, aby z wynagrodzenia wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało mniej, niż zostaje z najwyższego wynagrodzenia bezpośrednio niższego stopnia, po potrąceniu podatku na ten stopień przypadającego.

*Przykład.*

Pracownik otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w kwocie 4.020 zł; przy stopie procentowej 5% podatek wynosiłby 201 zł, a zatem pracownikowi pozostałoby 3.819,— zł, gdy tymczasem przy wynagrodzeniu wynoszącym tylko 4.000,— zł miesięcznie podatek wynosiłby 4% t. j. 160 zł, czyli pracownikowi pozostałoby więcej bo zł 3.840,—. W tym przypadku należy potrącić podatek w kwocie zł 180,—, po potrąceniu którego pracownikowi pozostanie 3.840,— zł.

## Dodatkowe opodatkowanie

W przypadku gdy wynagrodzenie, wypłacane pracownikowi nie przekracza 60.000,— zł w stosunku rocznym, pracodawca jest obowiązany oprócz potrąconego pracownikowi podatku uiścić z własnych funduszów dodatkową opłatę wg. następującej skali:

| Stopień wynagrodzenia | Wysokość wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym w złotych | | Roczna suma dodatkowej opłaty w złotych |
|---|---|---|---|
| | ponad | do | |
| 1 | | 12 000 | 3 600 |
| 2 | 12 000 | 18 000 | 3 420 |
| 3 | 18 000 | 24 000 | 3 240 |
| 4 | 24 000 | 30 000 | 3 000 |
| 5 | 30 000 | 36 000 | 2 700 |
| 6 | 36 000 | 42 000 | 2 340 |
| 7 | 42 000 | 48 000 | 1 680 |
| 8 | 48 000 | 54 000 | 900 |
| 9 | 54 000 | 60 000 | 300 |

## Zwolnienia od dodatkowego opodatkowania

Dekret zwalnia od dodatkowej opłaty:
Państwo, związki samorządowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, związki zawodowe robotników lub pracowników oraz zakłady, będące pod zarządem Państwa lub związku samorządowego, a ponadto upoważnia Ministra Skarbu do całkowitego zwalniania od opłat dodatkowych oraz do obniżania stawek tych opłat dla poszczególnych okręgów wymiarowych i kategorii podatników.

*Ministerstwo Skarbu podało do wiadomości okólnikiem z dnia 30 listopada 1945 r. Nr D. V. 52303/4—8/95/45, skierowanym do wszystkich izb skarbowych, że projekt rozporządzenia w sprawie wykonania dekretu o podatku od wynagrodzeń w części dotyczącej dodatkowej opłaty zawiera przepis całkowicie lub częściowo zwalniający od tej opłaty niektóre kategorie podatników, poczynając od dnia 1 września 1945 r. Przepis ten brzmi:*

*1. Zwalnia się od obowiązku ponoszenia opłaty dodatkowej:*
*a) fundacje,*
*b) instytucje należące do prawnie uznanych wyznań religijnych,*
*c) osoby prawne, którym ustawa nadała charakter wyższej użyteczności publicznej,*
*d) partie polityczne,*
*e) Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych,*
*f) instytucje dobroczynne, instytucje opieki społecznej i zakłady opiekuńcze, których zadaniem jest prowadzenie burs, internatów, zakładów poprawczych, przytułków, schronisk noclegowych itp. urządzeń o celach opieki społecznej,*
*g) prywatne szkoły, kursy, przedszkola, oraz zakłady wychowawcze wszelkich typów, przewidzianych w ustawie z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389).*
*W wypadkach wątpliwych o charakterze szkoły orzeka właściwy kurator okręgu szkolnego,*
*h) szkolne organizacje samopomocowe,*
*i) Związek Rewizyjny Spółdzielni Rzeczypospolitej Polskiej i spółdzielnie należące do tego Związku oraz „Społem" Związek Gospodarczy Spółdzielni Rzeczypospolitej Polskiej,*
*j) Związek Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej w stosunku do wszystkich pracowników, zatrudnionych w biurach centrali oraz we wszystkich oddziałach, z wyłączeniem pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach należących do Związku,*
*k) instytucję Polska Y. M. C. A. w stosunku do wynagrodzeń, wypłacanych pracownikom centrali, wszystkich oddziałów i zakładów, służących celem wykonywania statutowej działalności instytucji,*
*l) Związek Samopomocy Chłopskiej w stosunku do wynagrodzeń wypłacanych pracownikom centrali i wszystkich oddziałów,*
*m) Organizację Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetów Robotniczych w stosunku do wynagrodzeń, wypłacanych pracownikom centrali i wszystkich oddziałów,*
*n) pracodawców, zatrudniających uczniów przemysłowych na podstawie umów o naukę (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468), oraz praktykantów w stosunku do wynagrodzeń, wypłacanych tym uczniom i praktykantom,*
*o) pracodawców, zatrudniających dozorców domowych, fizycznych pracowników rolnych oraz pomoc domową (służące) w stosunku do wynagrodzeń wypłacanych tym kategoriom pracowników, przy czym — jeśli chodzi o pomoc domową — ze zwolnienia korzysta pracodawca tylko w odniesieniu do jednego pracownika tej kategorii,*
*p) za uprzednią pisemną zgodą dyrektora właściwej izby skarbowej — pracodawców, wypłacających wynagrodzenia nieperiodyczne w odniesieniu do dodatkowej opłaty od tych wynagrodzeń nieperiodycznych, jeżeli zostanie stwierdzone, iż tego rodzaju system wynagradzania pracowników jest stale stosowany przez pracodawcę.*

*2. Obniża się kwoty dodatkowej opłaty pracodawcom, zatrudniającym pracowników na podstawie stosunku pracy lecz w okresie niepełnego dnia pracy np. buchalterów na godziny, administratorów domów, prowadzących meldunki i t. p. — w stosunku do wynagrodzeń, wypłacanych tym kategoriom pracowników:*
*a) o 50%, jeżeli pracownik tego rodzaju jest zatrudniony przynajmniej u 2 pracodawców,*
*b) o 75%, jeżeli jest zatrudniony przynajmniej u 4 pracodawców,*

*c) o 85%, jeżeli jest zatrudniony przynajmniej u 6 pracodawców.*

*3. Ulga wymieniona w p. 2 przysługuje w tych tylko przypadkach, gdy każdy z pracodawców będzie prowadził wykaz pozostałych pracodawców, zatrudniających danego pracownika z podaniem dokładnego ich adresu.*

*Równocześnie Ministerstwo Skarbu poleciło wstrzymać pobór dodatkowej opłaty w stosunku do wszystkich wyżej wymienionych kategorii podatników, a jeśli chodzi o podatników, o których mowa w p. 2 odpowiednio ograniczyć do czasu ukazania się wspomnianego rozporządzenia w Dzienniku Ustaw.*

### Wypłaty na podatek

Potrącone przy wypłacie wynagrodzenia kwoty należnego podatku jak również kwoty dodatkowych opłat, pracodawca jest obowiązany wpłacić do kasy właściwego urzędu skarbowego w terminie 7 dni po upływie miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiła wypłata wynagrodzenia, z dołączeniem wykazu potrąceń, sporządzonego wg. przepisowego wzoru, lub też odpisu listy płacy, zawierającej dane niezbędne do sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń.

Minister Skarbu ma prawo zwalniać większe przedsiębiorstwa zatrudniające znaczniejszą liczbę pracowników, a prowadzące prawidłowe księgi handlowe, od obowiązku składania wykazów potrąceń albo list płacy, przy czym uprawnienie to może przenieść na dyrektorów izb skarbowych.

### Obliczenie podatku przy dwóch lub więcej wynagrodzeniach

Jeżeli pracodawca wypłaca swemu pracownikowi dwa lub więcej wynagrodzeń, obowiązany jest, w przypadku, gdy łączna suma tych wynagrodzeń za dany rok kalendarzowy przekracza 30.000,— zł, obliczyć podatek, przyjmując za podstawę łączną sumę tych wynagrodzeń, ewentualną zaś różnicę pomiędzy należnym, a potrąconym podatkiem potrącić dodatkowo najpóźniej przy ostatniej wypłacie wynagrodzenia za dany rok kalendarzowy i wpłacić do kasy urzędu skarbowego w terminie do dnia 7 stycznia następnego roku.

Osoby, pobierające wynagrodzenia na obszarze obcego państwa, a zamieszkałe na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, mają obowiązek same obliczać należny podatek i wpłacać do kasy właściwego urzędu skarbowego w terminie 7 dni po upływie miesiąca, w którym otrzymały wynagrodzenie.

Osoby, otrzymujące wynagrodzenia od różnych pracodawców, obowiązane są po upływie roku kalendarzowego obliczyć podatek, przyjmując za podstawę łączną sumę wszystkich wynagrodzeń, wypłaconych im za dany rok kalendarzowy i różnicę pomiędzy należnym, a potrąconym w ciągu roku podatkiem wpłacić do kasy właściwego urzędu skarbowego w terminie do dnia 15 stycznia następnego roku, z dołączeniem obliczenia różnicy, sporządzonego na przepisowym formularzu.

W sprawach podatku od wynagrodzeń mają zastosowanie przepisy ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. z r. 1936 Nr 14, poz. 134).

*mgr. Tadeusz Spaczyński*

***Termin 31 grudnia 1945 r.!***

## Zwrot nadpłaconego podatku od wynagrodzeń

Izba Skarbowa w Poznaniu okólnikiem z dnia 13 grudnia 45 r. L. W. II-2/3347/45 wyjaśniła, co następuje:

Zwrotu niesłusznie nadpłaconego podatku domagać się może nie pracodawca lecz pracownik, któremu podatek potrącono. Pod pewnymi warunkami przyznaje jednak Izba Skarbowa pracodawcy prawo wystąpienia o zwrot nadpłaconego podatku, i to:

1. do wniosku dołączyć należy pisemne upoważnienie zainteresowanych pracowników;

2. upoważnienia takiego udzielić może również za wszystkich pracowników przewodniczący Rady Załogowej z jednym z członków Rady, w formie zbiorowej listy według załączonego i przepisanego przez Izbę Skarbową wzoru;

3. o ile Rada Załogowa nie istnieje, zbiorowe upoważnienie powinno być podpisane przez wszystkich zainteresowanych pracowników.

O ile pracodawca już zwrócił pracownikom nadpłacony podatek, wtenczas suma podlegająca zwrotowi może być zaliczona pracodawcy na bieżący podatek od wynagrodzeń, bądź też na inne zobowiązania podatkowe.

Pracownicy nie wnieśli niewątpliwie w przepisanym terminie (30 dni) podań o sprostowanie i zwrot podatku do właściwego urzędu skarbowego. To też Izba Skarbowa, z powodu późnego ogłoszenia dekretu od wynagrodzeń, daruje skutki zaniedbania terminu do wniesienia odwołania, pod **warunkiem złożenia tego podania do dnia 31 grudnia 1945 r.**

Wzór

Firma pracodawcy

Lista pracowników, którym dokonano nadmiernego potrącenia podatku od wynagrodzeń

za czas . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

| L. p. | Nazwisko i imię pracownika | Kwota podatku | | | Ustalona kwota zwrotu podatku (wypełnia Urząd Skarb.) | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | potrąconego niewłaściwie | należnego | przypadającego do zwrotu: różnica | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 |
| | | | | | | |
| | Razem: | | | | | |

Imieniem wyżej wymienionych pracowników upoważniamy pracodawcę . . . . . . . . . . . . . . . do wniesienia podania do Urzędu Skarbowego o sprostowanie niewłaściwie dokonanego potrącenia podatku od wynagrodzeń za czas od . . . . . . . . do . . . . . . . i do podjęcia nadmiernie potrąconych kwot tego podatku.

Równocześnie prosimy o darowaniu skutków niedotrzymania terminu, wyznaczonego do wniesienia tego podania.

. . . . . . . . . ., dnia . . . . . . . grudnia 1945 r.

Przewodn. Rady Załogowej | Członek Rady Załogowej

. . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . | . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

## Uwagi dotyczące prac bilansowych przy zamknięciu roku obrachunkowego

Zbliża się koniec roku obrachunkowego, a z nim w każdym przedsiębiorstwie handlowym i przemysłowym należy wypełnić czynności, które przepisy polskiego kodeksu handlowego nakładają w art. 57.

W skróceniu przypomnimy sobie te konieczne obowiązki.

Przed tym jednak musimy omówić krótko dla przedsiębiorstw przedwojennych, które podjęły swe czynności nanowo a uzyskały z powrotem swój majątek choćby częściowo, sposób ustalenia bilansu twarcia, który należy ustalić na dzień rozpoczęcia czynności. Przypomnieć sobie musimy, że dotąd obowiązują w całej pełni przepisy Polskiego Kodeksu Handlowego w braku innych nowych przepisów, któreby dla przedsiębiorstw prywatnych regulowały zasady ustalenia bilansu otwarcia na dzień podjęcia czynności w przedsiębiorstwach przedwojennych.

Podstawą do bilansu otwarcia będzie zasadniczo ostatni bilans z roku 1939, wzgl. bilans przejęcia sporządzony przez niemieckiego pełnomocnika (Treuhänder). O ile tych zapisów nie można było osięgnąć należy brać jako podstawę stan faktyczny w dniu objęcia przedsiębiorstwa. Wartość należy przyjąć według wartości z sierpnia 1939 r.

Części majątku obrotowego jak gotówka, weksle, dłużnicy, pretensje do banków itd. przyjmujemy w wartości 1 zł przenosząc straconą wartość na R-k strat wojennych. Tutaj również wnosimy straty poniesione przez uszkodzenie i zniszczenie w budynkach, maszynach itd. Jako równoważnik stawiamy w pasywach kwotę odpowiadającą ra-

chunkowi strat wojennych, a to w celu zachowania ewidencji poniesionych strat.

O ile później wpłyną upłaty od dłużników i banków przedwojennych R-k strat wojennych o wpływy te zostanie odpowiednio zmniejszony.

Wszelkie zobowiązania przedwojenne natomiast należy umieścić w pasywach w pełnej wysokości.

Na dzień 31 grudnia należy sporządzić inwentarz to znaczy szczegółowy spis wszystkich części majątkowych.

Zagadnienie inwenturowe jest jednym z najważniejszych w księgowości, gdyż od dobrej inwentury zależy wynik bilansowy. Z tego powodu uważamy za wskazane, zagadnienie to szerzej omówić.

Trudności inwenturowe ujawniają się zazwyczaj po dokonanej inwenturze, przy wycenianiu — gdyż okazuje się, że przy spisywaniu: opis, gatunek, lub wymiary zostały określone wadliwie lub mylnie albo ich zupełnie nie umieszczono, co utrudnia a nieraz uniemożliwia przeprowadzenie prawidłowej oceny. Gorzej, jeżeli na skutek niejasnego podziału niektóre artykuły zostały powtórnie umieszczone lub zupełnie przez niedopatrzenie opuszczone. Przy spisywaniu większych zapasów i wartości nieodzownie konieczną jest z góry przemyślana organizacja przeprowadzenia inwentury.

Następne nasze uwagi mają dopomóc do usunięcia trudności i błędów oraz zawczasu przypomnieć o nich naszym czytelnikom.

Praktyczne przeprowadzenie inwentury wymaga daleko idącego podziału pracy, który może odbyć się następująco:

1. prace przygotowawcze.
2. spisywanie w naturze,
3. ocena dotychczasowych spisów,
4. wyliczanie wartości,
5. praca kontrolna,
6. zestawienie wyników inwentury.

## Czas przeprowadzenia inwentury

Rzadko udaje się w jakimkolwiek przedsiębiorstwie przeprowadzić inwenturę w ciągu jednego dnia. Zazwyczaj czynność ta zajmuje dwa do trzech dni. Lepiej jest pracy tej poświęcić nieco więcej czasu, gdyż przerzucanie personelu z jednego miejsca na drugie może wywołać liczne błędy w spisywaniu, które mogą wyniki inwentury postawić pod znakiem zapytania.

Początek i koniec pracy inwenturowej winien być dla wszystkich równoczesny, a więc dla urzędników i robotników oraz dla kontrolerów. O ile przerwa jest konieczna (np. śniadanie), to powinno się ją zarządzić obwodami lub oddziałami. W czasie robienia inwentury nie wolno niepowołanym kręcić się w lokalu, w którym przeprowadza się prace inwenturowe.

## Prace przygotowawcze.

Składne przeprowadzenie inwentury wymaga całego szeregu czynności przygotowawczych, których rozciągłość zależy od rozmiarów i charakteru przedsiębiorstwa.

Kierownictwo inwentury winno zasadniczo znajdować się w jednym ręku. W wielkich przedsiębiorstwach przemysłowych tworzą się nieraz komisje inwenturowe. Do zadań tych komisji należy: oznaczenie dnia rozpoczęcia pracy, oznaczenie metody spisywania oraz ustalenie podziału pracy. Szczególnie winna komisja inwenturowa współdziałać przy określeniu cen poszczególnych przedmiotów.

W domach towarowych tzw. szefowie rejonowi tworzą komisje, a w kopalniach sztygarzy, kierownicy oddziałów. Przy istnieniu wydziału kontroli oczywiście, kierownik jego winien również należeć do komisji. Personel przeprowadzający inwenturę powinno się dzielić na grupy, z których każda winna mieć kierownika, osoby spisujące inwenturę i osobę kontrolującą spisy w naturze.

## Podział miejscowy i oznaczenie.

Szczególnie ważnym czynnikiem ułatwiającym pracę jest dokładny podział przedsiębiorstwa, magazynów itd. na tzw. oddziały inwentaryzacyjne. Powinno się zakreślić granice oddziałów dokładnie (o ile w jednym lokalu, odkreślić ewentl. kredą) i granic tych należy trzymać się bezwzględnie. Wszystkie oddziały winy otrzymać swe oznaczenie numerami, literami itd. w oddziałach oznaczyć każdy regał i przedział. Przed rozpoczęciem inwentury należy zwrócić uwagę, czy wszystkie przedmioty, narzędzia, półfabrykaty znajdują się na właściwym miejscu.

Wszystkie przedmioty a także półfabrykaty winny otrzymać oznaczenie, numerację. Sposób oznaczenia winien być dostosowany do odnośnej branży. Oznaczenie półfabrykatów winno nastąpić przez majstrów w ostatnim dniu przed inwenturą.

Narzędzia i materiały zbędne winny być oddane przed rozpoczęciem inwentury do magazynu, w którym podda się je zbadaniu, celem zadecydowania, które z nich należy usunąć jako zużyte.

Obce towary lub maszyny — należy przed inwenturą widocznie i w sposób rzucający się w oczy oznaczyć. Obce opakowania, beczki, butelki itd. również należy uwzględnić celem porównania z obciążeniami i zapisami na kontach.

## Czynności inwenturowe.

Czynności inwenturowe przeprowadzamy w dwuch etapach, mianowicie: spisywanie z natury oraz kontrola. Inwentaryzowanie to nie tylko spis towarów i zapasów, lecz spis wszelkich części majątkowych, nie tylko płynnych, ale i stałych.

### a) Majątek stały.

Inwentaryzowanie to także generalny przegląd mający na celu: dokładne stwierdzenie koniecznych do poczynienia w roku następnym reperacji, nowych inwestycji np. w miejsce zużytych i wycofanych maszyn czy narzędzi. Inwentaryzacja winna więc obejmować budynki, maszyny, narzędzia poszczególne z dokładnym ich spisem.

Przy ustaleniu wartości majątku stałego należy zwrócić uwagę na czas nabycia wzgl. powstania danej części majątkowej, a mianowicie należy rozróżnić przedsiębiorstwa przedwojenne, które po wojnie podjęły swe czynności na nowo obejmując w posiadanie swe pierwotne składniki majątkowe oraz przedsiębiorstwa, które po wojnie dopiero nanowo powstały.

Przedsiębiorstwa pierwsze (przedwojenne) mogą więc posiadać majątek stały przedwojenny oraz nowy, który zainwestowano w roku 1945. Przedwojenne części majątkowe a więc grunty, budynki, maszyny i narzędzia należy przyjąć w wartości ustalonej w bilansie otwarcia, umniejszonej o amortyzację normalną za rok 1945 według ilości miesięcy przepracowanych. W niektórych Zjednoczeniach branżowych stosuje się obecnie amortyzację normalną pomnożoną dziesięciokrotnie, wstawiając w pasywach „Rk amortyzacji wyrównawczej" jako równoważnik.

Wszelkich nakładów oraz inwestycyj w budynkach, maszynach itd. poczynionych w roku nie należy księgować i prowadzić na odnośnych rachunkach przedwojennych poprzednio omawianych, lecz należy je osobno prowadzić na koncie, w inwentarzu oraz bilansie.

Stwierdzenie stanu wszystkich części majątkowych, z wyjątkiem towarów, nie natrafia na szczególne trudności. Natomiast stwierdzenie zapasów towarów budzi niejednokrotnie szereg wątpliwości. Rzadko spotykamy w książkowości prowadzone w książce głównej rachunki towarowe jako rachunki ściśle zapasowe oraz rachunki wynikowe. W praktyce bowiem ten teoretycznie idealny sposób kontroli towarów jest prawie że niemożliwy. Ogólnie prowadzi się towary jako zwykły rachunek mieszany, który nie może nam nigdy wykazać wartości zapasów towarowych. Możemy coprawda w książkach magazynowych wykazać ilościowy stan zapasów, jednakże doświadczenie uczy nas, że zapasy wykazane w książkach magazynowych, z małymi wyjątkami przy towarach bardzo cennych, — nigdy nie zgadzają się z rzeczywistością. Przeciwnie praktyka uczy nas, że jeżeli zapasy wykazane książkami zgadzają się dokładnie ze stwierdzonymi w naturze zapasami, to zazwyczaj nastąpiło sztuczne uzgodnienie.

Dlatego też kupiec, chcąc zadosyć uczynić wymaganiom kodeksu handlowego, winien na dzień bilansu stwierdzić i zestawić zapasy towarów pojedyńczo i szczegółowo z natury według stanu faktycznego.

## Jakie towary należy inwenturować?

Zdawałoby się, że pytanie to jest zbyteczne, tymczasem odpowiedź na nie — nie jest bynajmniej tak prosta. Inwentaryzować należy zasadniczo wszystkie towary, które w dniu bilansu stanowiły cząstkę ogólnego majątku przedsiębiorstwa. Należy przy tym pamiętać, że chodzi tu o przynależność gospodarczą a nie formalną.

Według tej zasady należałoby odróżnić następujące kategorie towarów:

1. towary własne — należy do nich zaliczyć także towary, które zostały dostarczone przez dostawcę z zastrzeżeniem własności;
2. towary posiadane jako zabezpieczenie, oddane w zastaw;

3. towary posiadane do sprzedaży komisowej;
4. towary posiadane do „wiernych rąk";
5. towary naprzód sprzedane, jeszcze nie fakturowane; zaliczki uzyskane na te towary należy wykazać w pasywach jako „zaliczki";
6. towary przejęte od Tymczasowego Zarządu Państwowego.

### Zapasy będące w drodze.

Przy spisywaniu inwentury zapasów należy szczególną zwrócić uwagę na towary znajdujące się w drodze, a za które rachunki już wpłynęły i zostały zaksięgowane. W inwenturze towary takie należy uwzględnić w podobny sposób, jak towary komisowe, jako „Zapasy będące w drodze".

### Towary zwrócone własne

należy osobno spisać, podając nazwisko zwracających towar. Zwroty dotyczą zazwyczaj towarów lub przedmiotów posiadających wady, należy zatem przy ich ocenie uwzględnić odpowiedni odpis na wartości.

### Zapasy, które mamy zwrócić,

odesłać naszym dostawcom na skutek posiadanych wad, a które w dniu inwentaryzowania jeszcze znajdują się w magazynie, należy również osobno spisać.

### Wpływy surowców i towarów w czasie spisywania inwentury.

W czasie spisywania inwentury nie powinno się przychodzących towarów materiałów i tp. przyjmować, lecz pozostawić je w stanie nieodpakowanym aż do ukończenia inwentury, przy czym należy zwrócić uwagę, czy rachunki za te towary zostały już księgowane. Może się bowiem łatwo zdarzyć, że rachunek dostawców zapisano już dostawcom na dobro, wykazuje się go zatem w pasywach, a towary które są w drodze lub przyszły w czasie inwentaryzowania, nie zostały umieszczone pomiędzy zapasami w aktywach.

### Sprzedaże towarów w czasie inwentaryzowania

często zachodzą, gdyż nie da się ich uniknąć. Należy zwrócić szczególną uwagę na to, ażeby towarów sprzedanych w tym czasie nie umieszczano dwa razy, a mianowicie: raz w inwenturze towarów, a drugi raz pomiędzy dłużnikami, co się łatwo może zdarzyć.

W końcu nie należy zapomnieć o tak zwanym „starym żelazie", które składa się ze starych wycofanych maszyn, kotłów, i td., leżących często i rozrzuconych po całym terenie fabrycznym. Na dzień inwentury należy wszystkie objekty zebrać na jednym miejscu oraz każdą sztukę zaopatrzyć numerem kontrolnym oraz szacowaną wartością. Kierując się jednakże ostrożnością starannego kupca przymuje się każdą sztukę w wartości 1 zł dla kontroli.

Wstawienie starych wycofanych obiektów — starego żelaza — do inwentury i bilansu według wartości szacowanej sprzedaży byłoby niesłuszne, gdyż podobnie jak przy produktach gotowych wartość sprzedaży możemy dopiero księgować z chwilą jej uzyskania a nie możemy naprzód wiedzieć, ile i czy w ogóle za stare żelazo coś uzyskamy.

### Ocena towarów.

Polski kodeks handlowy wymaga oceny wartości rzeczywistej. Wykładnię tego przepisu znajdujemy w artykułach 249 oraz 424. Surowce, towary oraz inne przedmioty, przeznaczone dla obrotu handlowego, należy przyjmować według wartości rzeczywistej, co najwyżej według kosztów własnych, a gdy koszty własne były wyższe od ceny rynkowej w dniu bilansu — po cenie rynkowej. Przy porównaniu tych dwóch wartości zawsze miarodajną będzie wartość niższa. Ten sposób oceny opiera się w zupełności na zwyczajach kupieckich.

Koszty własne odpowiadają „kosztom nabycia", do których zalicza się nie tylko cenę zakupu (faktury), ale także wszelkie koszty złączone z zakupem np. prowizję zakupu, przewóz, cło oraz wszelkie koszty dostawy do magazynu.

### Wypośrodkowanie wartości ogólnej.

W istocie inwentury leży spisywanie każdego przedmiotu, a więc według ilości sztuk oraz ceny na każdą pojedyńczą sztukę. Oznaczenie towarów winno nastąpić tak dokładnie (według poszczególnych gatunków i pochodzenia), że później w każdej chwili powinna istnieć możliwość zbadania ich na podstawie rachunków zakupu lub innych dowodów. Przechowywać należy nie tylko inwentury na czysto pisane, ale także pierwotne spisy oryginalne, celem późniejszego udowodnienia ich prawidłowości . Wyliczenie wartości ogólnej na tej drodze jest procedurą zwykłą i najprostszą.

Na końcu przypominamy, że wszelkie spisy wstępne, notatki oraz spisy ostateczne, które później służą do sporządzenia tzw. inwentarza rocznego „na czysto", należy po podpisaniu przez wykonujących odnośne czynności skrzętnie zebrać, uporządkować według bieżących numerów lub grup i przechować. Pierwopisy inwentarza bowiem są podstawą i udokumentowaniem czystego inwentarza oraz bilansu.

### Rozliczenie międzyokresowe.

Należy pamiętać o rozliczeniu pomiędzy rokiem 1945 a 1946. Rozliczenie to znamy pod nazwą „sumy przechodnie" lub „rozliczenia międzyokresowe". Rozliczenie to obejmuje wydatki i koszty oraz zyski, które powstały w roku 1946 lecz przynależą do roku 1945. Rozliczenie to jest szczególnie ważne, ze względu na wyliczenie dochodu podatkowego. Wydatki i koszty poczynione w roku 1946 a przynależne do 1945 r., które nie zostały rozliczone, nie mieszczą się w kosztach 1945, na skutek tego dochód podatkowy za 1945 wykazany jest wyższy od rzeczywistego dochodu. Natomiast wydatki te w roku 1946 nie zostałyby uwzględnione jako przynależne do roku 1945, na skutek tego dochód podatkowy roku 1946 byłby również o te nierozliczone kwoty wyżej ustalony. W ten sposób nie rozliczone wydatki nie byłyby w żadnym roku uwzględnione i podatnik samby się poszkodował.

Do tych przejściowych wydatków zaliczamy:

1. Uposażenia, a więc pensje i robociznę za grudzień 1945, które zostały wypłacone w styczniu 1946;
2. Podatek obrotowy za grudzień 1945, który płaci się dopiero 25 stycznia;
3. Dodatek od uposażeń za grudzień 1945, który płaci się do 7 stycznia 1946;
5. Dzierżawa za lokal handlowy i przemysłowy płacona naprzód za jeden lub dwa lata — obecnie bardzo częste wypadki.

Wszystkie te i tp. wydatki o tym samym charakterze należy w części przypadającej na rok 1945 umieścić w kosztach na odnośnych rachunkach a w pasywach na R-ku zbiorowym pod nazwą „Sumy przejściowe" lub „Rozliczenie międzyokresowe" np. podatek obrotowy za grudzień uczyni 3, 500,— zł; podatek uposażeniowy 1,500,— zł; składki za ubezp. socj. 750,— zł; Dzierżawy zapłacono w lipcu 1945 za cały rok naprzód 12 razy 5.000,— = 60.000,—.

Rok 1945 obciąża zatem koszt dzierżawy od 1. 7. — 31. 12. 45. czyli zł 30.000,—. Dalsze 30.000,— dotyczy roku 1946. Należałoby zatem księgować:

| | | |
|---|---|---|
| 1. | R-k Kosztów handlowych Winien | |
| | R-k sum przejściowych Ma | 3.500,— |
| | Za podatek obrotowy za grudzień 45. | |
| | Za podatek od uposażeń za grudzień 45. | 1.500,— |
| | Za składki socjalne | 750,— |
| | Razem | 5.750,— |
| 2. | R-k Sum przejściowych Winien | |
| | R-k Kosztów handlowych Ma | |
| | Za dzierżawę zapł. za czas od 1. 1. — 30. 6. 46 | 30.000,— |
| | Kwota zł 5750,— powiększa koszty a kwota zł | 30.000,— |
| | umniejsza koszty roku 1945. | |

*Stanisław Marciniak*



**Redakcja:** Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31 Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

**Ogłoszenia** przyjmuje „PAR" Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Tel. 30-80 i oddz. Kraków Rynek Gł. 46 — Tel. 503-66

**Administracja:** Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 Konto P. K. O. — V - 4085 Cena numeru 10,— zł, prenumerata kwartalnie 100,— zł

Tłoczono w Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a K 1575